

salubritate cu respectarea principiilor universalității, accesibilității, continuității, adaptabilității și egalității de tratament între utilizatori.”

Întrucât în ultima perioadă, plecând de la principiul asigurării continuității prestării serviciului de salubritate, autoritățile contractante (unitățile administrativ-teritoriale/asociațiile de dezvoltare intercomunitară), susțin că operatorii serviciului de salubritate nu pot înceta/suspenda prestarea serviciilor, se ridică întrebarea, legitimă de altfel, dacă opinia este fundamentată sau nu din perspectiva legislației aplicabile.

Răspunsul la această întrebare îl regăsim tot în lege, însă nu în Legea nr. 101/2006 ci în Legea nr. 51/2006, respectiv în articolul 36 alin. (3) – (5).

În cuprinsul articolului mai sus menționat legiuitorul a reglementat circumstanțele în care operatorii serviciilor de utilități publice au dreptul să suspende sau să limiteze furnizarea/prestarea serviciilor către utilizatori, respectiv:

- în situația neachitării notelor de pla-

tă pentru recuperarea daunelor, stabilite printr-o hotărâre judecătorească definitivă, provocate de distrugerea sau deteriorarea unor construcții ori instalații aferente infrastructurii edilitar-urbane a localităților, aflate în administrarea lor;

- în cazul utilizării neautorizate, fără aviz de racordare, acord de furnizare sau contract de furnizare/prestare a serviciilor de utilități publice;

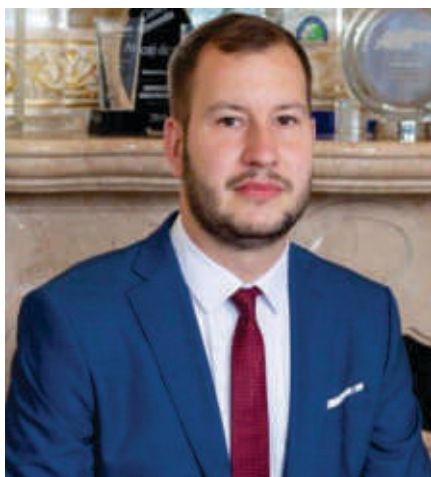
- împiedicarea delegatului împuternicit al operatorului de a controla instalațiile de utilizare, de a monta, verifica, înlocui sau citi aparatele de măsurare înregistrare sau de a remedia defecțiunile la instalațiile administrate de furnizor, când acestea se află pe proprietatea utilizatorului;

- branșarea ori racordarea fără acordul operatorului la rețele publice sau la instalațiile altui utilizator ori schimbarea, fără acordul operatorului, în cadrul unor lucrări de reparații capitale, reconstruiri, modificări, modernizări sau extinderi, a caracteristicilor tehnice și/sau a parametrelor instalațiilor de utilizare.

Suspendarea sau limitarea furnizării/prestării serviciului de salubritate în circumstanțele expres și limitativ prevăzute se va face doar cu un preaviz de 5 zile, iar în cazuri de forță majoră termenul de 5 zile poate fi redus³.

Dintre cele patru situații prevăzute de lege în care se poate lua măsura suspendării sau limitării furnizării/prestării serviciului, în cazul particular al serviciilor de salubritate sunt aplicabile primele două circumstanțe.

De asemenea, legiuitorul a reglementat și o obligație în sarcina furnizorilor/prestatorilor de servicii de utilitate publică (n.n. de salubritate), în sensul că aceștia nu au dreptul să înceteze, să suspende sau să limiteze furnizarea/prestarea serviciilor către utilizatori dacă există un litigiu cu privire la plata prețului serviciului, până la pronunțarea de către instanța de judecată a unei hotărâri definitive, cu precizarea că și utilizatorii au, în acest caz, obligația de a achita creanțele nelitigioase⁴.

Avocat Radu NOSLACAN,
Senior Associate, SCA
Zamfirescu Racoți Vasile &
Partners

Directiva 2014/24/UE privind achizițiile publice și, ulterior, Legea nr. 98/2016 care a transpus directiva în legislația națională pornesc de la principiul că

Achizițiile directe – mărul discordiei în perioada stării de urgență?

derularea unei proceduri de atribuire clasice (licitația deschisă, licitația restrânsă, negocierea competitivă ori dialogul competitiv) se justifică doar pentru contracte de achiziție publică de o anumită valoare, știut fiind faptul că derularea unei proceduri de atribuire necesită timp, dar și alocarea anumitor resurse umane și financiare.

Cu alte cuvinte, în situațiile în care valoarea achiziției este una mică, nu se justifică cheltuirea unor sume de bani considerabile pentru organizarea unei proceduri de licitație. În plus, Directiva 2014/24/UE a avut în vedere reglementarea unor proce-

Avocat Monica STRÎMBEI,
Partener, SCA Zamfirescu
Racoți Vasile & Partners

duri de atribuire (și) în scopul protecției liberei concurențe în piața unică, sens în care desfășurarea unei proceduri competitive de atribuire a unui contract de achiziție publică se justi-

¹Ne referim la situația operatorilor privați care desfășoară serviciul de salubritate în baza unor contracte de delegare a gestiunii, indiferent de tipul acestora (contracte de concesiune de servicii sau contracte de achiziție publică de servicii), în conformitate cu prevederile art.29 din Legea nr.51/2006

²A se vedea art.2lit.3) din Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr.51/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare

³A se vedea art.36alin.(3)și(4) din Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr.51/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare

⁴A se vedea art.36alin.(5) din Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr.51/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare

fică doar în cazul în care acesta ar fi de interes transfrontalier, ceea ce nu este cazul atunci când contractul de achiziție publică prefigurată are o valoare mică.

Urmând această logică, Directiva 2014/24/UE precum și Legea nr. 98/2016 a instituit noțiunea de „*prag valoric*”, în sensul de limită valorică începând cu care autoritatea contractantă trebuie să respecte, ca regulă, dispozițiile imperative prevăzute de directivă și de lege în procesul de atribuire a unui contract de achiziție publică respectiv este obligată să atribuiască contractul de atribuire în urma desfășurării unei proceduri competitive.

Conform prevederilor Legii nr. 98/2016, autoritățile contractante au obligația de a urma una dintre procedurile de atribuire reglementate de lege (inclusiv aici și procedura simplificată) ori de câte ori valoarea estimată, fără TVA, a contractului de achiziție ori a acordului - cadru este egală sau mai mare de (a) 135.060 lei pentru achiziția de produse sau servicii; (b) 450.200 lei, pentru achiziția de lucrări.

Cu alte cuvinte, ori de câte ori valoarea estimată a contractului de achiziție, fără TVA, este sub valorile menționate, respectiv sub 135.060 lei pentru achiziția de produse sau servicii și sub 450.200 lei, pentru achiziția de lucrări autoritatea contractantă are dreptul de a efectua o achiziție directă.

Fără a intra în detalii privitoare la modalitatea în care se determină valoarea estimată a contractelor de achiziție publică (atât Directiva

2014/24/UE cât și Legea nr. 98/2016 cuprind o serie de reguli complexe cu privire la acest aspect), sunt de reținut două reguli importante în materie respectiv: (i) **interdicția de a diviza artificial o achiziție în mai multe contracte distincte cu scopul de a evita aplicarea procedurilor de atribuire;** și (ii) **interdicția de a folosi o metodă de calcul a valorii estimate cu scopul de a evita aceste proceduri de atribuire.**

În contextul actual, generat de evoluția situației epidemiologice internaționale determinată de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, a fost adoptat Decretul nr. 195/2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României care cuprinde unele reglementări privind materia achizițiilor publice.

O primă întrebare firească care se pune, față de noile reglementări, este dacă achizițiile directe sunt ridicate la rang de regulă.

În acest sens, relevante sunt, în primul rând, prevederile art. 10 din Decretul nr. 195/2020 conform cărora „*Autoritățile publice centrale, precum și entitățile juridice în care statul este acționar majoritar pot achiziționa în mod direct materiale și echipamente necesare combaterii acestei epidemii.*”

Astfel, prin derogare de la regula generală prezentată mai sus, conform căreia doar contractele de o anumită valoare pot fi atribuite prin procedura achiziției directe, s-ar părea că se permite utilizarea acestei proceduri

(doar) de două categorii de autorități contractante, respectiv: (i) **autoritățile publice centrale și de (ii) companiile în care Statul Român este**

acționar majoritar. Astfel, conform Decretului nr. 195/2020, în ciuda pandemiei și a stării de urgență, **achizițiile directe nu vor putea fi efectuate de autoritățile locale sau județene și nici de companiile în care acestea sunt acționari majoritari.**

Totodată, prin Decretul nr. 195/2020 se **elimină pragul valoric pentru efectuarea de achiziții directe, însă numai pentru achiziția de produse (materiale sau echipamente) și numai dacă produsele achiziționate sunt necesare combaterii epidemiei generate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2.** Cu alte cuvinte, în temeiul Decretului nr. 195/2020, din sfera achizițiilor directe sunt excluse achizițiile de servicii sau de lucrări (indiferent că sunt necesare combaterii epidemiei sau nu).

O altă observație este aceea că, nici din conținutul Decretului nr. 195/2020, dar nici din actele normative adoptate ulterior, nu este clar ce se înțelege prin „*produse necesare combaterii epidemiei*”, aspect de natură să creeze confuzii la nivelul autorităților și să genereze dispute în viitor.

Pe de altă parte, articolul 28 din Decretul nr. 195/2020, prevede următoarele:

„(1) *Asigurarea sumelor necesare în bugetul Ministerului Sănătății pentru achiziționarea de către direcțiile de sănătate publică de materiale necesare în perioada pandemiei se realizează prin transferuri de la Ministerul Sănătății, urmând ca achiziția să se realizeze de către direcțiile de sănătate publică prin procedură de achiziție directă.*

(2) *Asigurarea sumelor necesare în bugetul Ministerului Sănătății pentru achiziționarea de către unitățile sanitare de materiale și medicamente necesare în perioada pandemiei se realizează prin transferuri de la Ministerul Sănătății, urmând ca achiziția să se realizeze de către unitățile sanitare prin procedură de achiziție directă.*

(3) *Ministerele cu sistem de sănătate propriu pot face achiziții directe pentru unitățile sanitare proprii atât din bugetele ministerelor de resort, cât și din cele ale unităților sanitare.*”

Analizând comparativ această preve-

dere cu cea menționată mai sus, observăm că prin aceste precizări se tinde la extinderea categoriei de autorități contractante care poate apela la procedura de achiziție directă la următoarele **(i) direcțiile de sănătate publică; (ii) unități sanitare; (iii) ministerele cu sistem de sănătate propriu** (de ex. Ministerul Apărării).

Sub un alt aspect, deși Decretul nr. 195/2020 nu face precizări suficiente, în spiritul reglementării prevederilor art. 10 citate mai sus, s-ar părea că **pragul valoric pentru efectuarea de achiziții directe ar fi în continuare eliminat, însă doar pentru achiziția de produse (materiale și medicamente) și numai dacă produsele achiziționate sunt necesare combaterii epidemiei generate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2**, astfel cum prevede articolul 10 din Decretul nr. 195/2020.

În acest sens pare a fi o precizare venită din partea ANAP la data de 16.03.2020 care instituie obligația în sarcina autorităților contractante de a justifica faptul că produsele achiziționate sunt necesare combaterii epidemiei, arătând următoarele:

„În perioada stării de urgență instituite pe teritoriul țării, autoritățile /entitățile contractante prevăzute la art. 10 și art. 28 din Decret, achiziționează în mod direct materiale și echipamente necesare combaterii epidemiei COVID-19;

Autoritățile/entitățile contractante verifică încadrarea în prevederile Decretului și justifică modul în care achizițiile respective contribuie la combaterea epidemiei COVID-19;”

O problemă care suscită discuții aprinse în practică este **dacă Decretul nr. 195/2020 poate deroga de la prevederile Directivei 2014/24/UE privind achizițiile publice, în condițiile priorității dreptului european asupra legislației naționale** respectiv a faptului că Directiva 2014/24/UE nu prevede expres posibilitatea unei astfel de derogări.

În acest sens, Directiva 2014/24/UE prevede exclusiv în preambulul său faptul că nicio dispoziție a directivei:

„(...) nu ar trebui să împiedice impunerea sau aplicarea de măsuri necesare pentru protejarea ordinii publice, a moralității și siguranței publice, a sănătății, a vieții oamenilor și a animalelor sau pentru conservarea vieții plantelor sau aplicarea altor măsuri de mediu, în special în vederea unei dezvoltări durabile, cu condiția ca respectivele măsuri să fie conforme cu TFUE.”,

însă textul nu reglementează nici achiziția directă la care face trimitere Decretul nr. 195/2020 și nici nu prevede că prin instrumente pur naționale s-ar putea deroga de la textul directivei.

O astfel de derogare de la prevederile dreptului european, prin Decretul nr. 195/2020 de instaurare a stării de urgență, trebuie privită în contextul mai larg în care atât Directiva 2014/24/UE cât și Legea nr. 98/2016 care a transpus directiva în dreptul național reglementează în mod expres procedura care trebuie urmată în caz de motive de extremă urgență, care fac ca termenele pentru procedurile deschise sau restrânse sau procedurile competitive cu negociere să nu poată fi respectate.

În acest sens, **Directiva 2014/24/UE și Legea nr. 98/2016 au prevăzut expres că, în situații de extremă urgență, autoritățile contractante au posibilitatea de a recurge la procedura negocierii fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare**, care este o procedură suficient de flexibilă și suplă, dar care impune totuși respectarea unor reguli minime, clar regle-

mentate, menite să asigure respectarea principiilor de bază în materia atribuirii contractelor de achiziție publică respectiv principiul transparenței și al publicității.

Observăm o abordare diferită între Decretul nr. 195/2020 și cadrul legal național și european specific achizițiilor publice, care a dat deja naștere unor discuții juridice care ar fi trebuit evitate în contextul actual. Astfel, **într-o opinie**, s-a arătat că, în ciuda limbajului deficitar al Decretului nr. 195/2020 care vorbește de achiziții directe, decretul poate fi folosit exclusiv ca motivare a urgenței, cu aplicarea exclusivă a procedurii negocierii fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare în atribuirea contractelor de achiziții publice, în timp ce, **într-o altă opinie** s-a arătat că pentru cazurile expres prevăzute de Decretul nr. 195/2020 (astfel cum arătam mai sus, achizițiile directe sunt limitate la câteva subiecte de drept și doar la achizițiile de produse efectuate în scopul combaterii pandemiei) atribuirea contractelor de achiziție publică trebuie realizată prin achiziție directă, în timp ce, în orice alte cazuri în care se poate justifica existența unei situații de extremă urgență, dar care nu se pliază pe prevederile Decretului nr. 195/2020, autoritățile contractante vor trebui să apeleze la procedura negocierii fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare.

În contextul arătat, subliniem că orientările Comisiei Europene recent comunicate sunt către utilizarea procedurii negocierii fără publicare prealabilă, ceea ce ar înclina balanța către prima dintre cele două opinii expuse mai sus cu privire la aplicarea și interpretarea Decretului nr. 195/2020.

În măsura în care diversele interpretări nu vor fi clarificate în timp util de legiuitorul național, este posibil ca acestea să dea naștere unor contestații și plângeri în fața CNSC și a instanțelor de judecată, care vor fi chemate să tranșeze modalitatea în care achizițiile publice trebuie efectuate în perioada stării de urgență.